

בבא קמא ד

המבעה וההבער כו'.

שמואל	רב	
השן	אדם	מאי מבעה
מאי משמע? כדמתרגם רב יוסף: איכדין איתבליש עשו אתגלין מטמרוהי.	אמר שמואל אתא בקר ואס' ליה אס' תבציון בציו	הוכחה מפסוק
מי קתני 'בועה'?	מי קתני 'בועה'?	למה לא אמר כחבירו?
אי סלקא דעתך אדם, הא קתני סיפא: שור המועד, ושור המזיק ברשות הניזק, והאדם.	תנא שור וכל מילי דשור	למה לא אמר כחבירו?

מבעה	שור	
אדם	קרן, שן ורגל	רב
שן	קרן	שמואל – לפי רב יהודה
שן	רגל	שמואל – לפי רבא

לא הרי המבעה כהרי השור	לא הרי השור כהרי המבעה	
ולא ראי השן שאין כוונתו להזיק כראי הקרן שכוונתו להזיק אם היה כתוב שן, לא היינו יכולים ללמוד קרן	לא ראי הקרן שאין הנאה להזיקו כראי השן שיש הנאה להזיקה אם היה כתוב קרן, לא היינו יכולים ללמוד שן	שמואל לפי רב יהודה
ולאו ק"ו הוא? ומה שן שאין כוונתו להזיק - חייב, קרן שכוונתו להזיק - לא כ"ש!		קושי
איצטריך, ס"ד אמינא מידי דהוה אעבד ואמה, עבד ואמה לאו אף על גב דכוונתן להזיק אפ"ה פטירי, ה"נ לא שנא. דחיה: אמר רב אשי: אטו עבד ואמה לאו טעמא רבה אית בהו? שמא יקניטנו רבו וילך וידליק גדישו של חבירו, ונמצא זה מחייב את רבו מאה מנה בכל יום!		ניסיון לתרץ דחיה תירוץ
ולא ראי השן שיש הנאה להזיקו כראי הקרן שאין הנאה להזיקו	לא ראי הקרן שכוונתו להזיק כראי השן שאין כוונתו להזיק	הבנה 2 בשמואל לפי רב יהודה
ולא ראי השן שיש הנאה להזיקו כראי הרגל שאין הנאה להזיקו	לא ראי הרגל שהזיקה מצוי כראי השן שאין הזיקה מצוי	שמואל לפי רבא
ולא ראי האדם שחייב בארבעה דברים כראי השור שאין בו ארבעה דברים.	לא ראי השור שמשלם את הכופר כראי האדם שאין משלם את הכופר,	רב

קושי על הבנת רב יהודה: ורגל מאי? שייריה?

תירוצ: כשהזיק חב המזיק לאתויי רגל.
דחיה תירוץ: וליתנייה בהדיא!

קושי על הבנת רבא: וקרן מאי? שייריה?

תירוצ: כשהזיק חב המזיק לאתויי רגל.
דחיה תירוץ: וליתנייה בהדיא!

תירוצ: במועדין מתחילתן קמייירי, בתמין ולבסוף מועדין לא קמייירי.

שאלה: ושמואל מ"ט לא אמר כרב?

תשובה: אמר לך: אי סלקא דעתך אדם, הא קתני סיפא: שור המועד, ושור המזיק ברשות הניזק, והאדם.

קושי: וליתני ברישא!

תירוצ: בנזקי ממון קמייירי, בנזקי גופו לא קמייירי.

קושי על רב: ורב נמי הא קתני אדם בסיפא!

תירוצ: אמר לך רב: ההוא למחשביה בהדי מועדין הוא דאתא.

שאלה על רב: ומאי לא הרי?

תשובה:

- ה"ק: לא ראי השור שמשלם את הכופר כראי האדם שאין משלם את הכופר
 - ולא ראי האדם שחייב בארבעה דברים כראי השור שאין בו ארבעה דברים.
- קושי 1 על רב מהמשך המשנה: **הצד השווה שבהן - שדרכן להזיק**. וכי שור דרכו להזיק?

תירוץ: במועד.

קושי על התירוץ: ומועד דרכו להזיק?

תירוץ: כיון דאייעד אורחיה הוא.

קושי 2 על רב ממשפט זה: אדם דרכו להזיק?

תירוץ: בישן.

קושי על התירוץ: ישן דרכו להזיק?

תירוץ: כיון דכייף ופשיט אורחיה הוא.

קושי 2 על רב ממשפט זה: **ושמירתן עליך**. אדם - שמירת גופו עליו הוא!

תירוץ: ולטעמך, הא דתני קרנא: **ארבעה אבות נזיקין** ואדם אחד מהן, אדם -

שמירת גופו עליו הוא! אלא כדאמר ליה רבי אבהו לתנא, תני: **אדם - שמירת גופו**

עליו, הכא נמי תני: **אדם - שמירת גופו עליו**.

קושי על רב ושמואל: מתקיף לה רב מרי, ואימא: **מבעה** - זה המים, כדכתיב: **ek ni**

האסיט מיט תבצה אק!

תירוץ: מי כתיב מים נבעו? **תבצה אק** כתיב.

עוד קושי על רב ושמואל: מתקיף לה רב זבד, ואימא: **מבעה** - זה האש, דכי כתיב **תבצה** - באש

הוא דכתיב!

תירוץ: אי הכי, מאי **האפצה וההפצר**?

- וכי תימא פרושי קמפרש, אי הכי, ארבעה - שלשה הוו!

○ וכי תימא, תנא שור דאית ביה תרתי,

■ אי הכי, **לא זה וזה שיש בהן רוח חיים**, אש מאי רוח חיים אית ביה?

■ ותו, מאי **כהרי האש**?

משנתו	רבי אושעיא	ר' חייא	קטגוריות
1	שור		נזקי ממון
2	בור		או נזקי ממון ואדם שמזיק שור
3	מבעה		
4	הבער		
5	שומר חנם		אדם שמזיק שור באופן שבא ממילא (לא בידיו)
6	שואל		
7	נושא שכר		
8	שוכר		
9	נזק		אדם שמזיק אדם
10	צער		
11	ריפוי		
12	שבת		
13	בושת		
14	כפל		קנס
15	ד' וה'		
16	גנב		אדם שמזיק ממון - באופן שבא לידו באיסורא
17	גזלן		
18	עדים		סבר לה כר"ע, דאמר: אין משלמין על פי עצמן (קנס)
19	אונס		קנס
20	מפתה		
21	מוציא שם רע		
22	מטמא		היזק שאינו ניכר
23	מדמע		
24	מנסך		

הרבנית מישל פורו
הדרן - קול נשי בשיח התלמודי

• hadran.org.il/he •